

Geliş: 28.02.2024
Kabul: 15.08.2025

Çocuklar Arasında Gerçekleşen Cinsel Eylemlerin Türk Ceza Kanunu'nun 31/2 Maddesi Kapsamında Adli Tıbbi ve Hukuki Açından Değerlendirmesi

Medico-Legal and Judicial Evaluation of Sexual Acts Between Children Under Article 31/2 of the Turkish Penal Code

 Gamze Baş¹, Caner Beşkoç², Muhammet Tayyib Kadak³

¹ 6. Adli Tıp İhtisas Kurulu, Adli Tıp Kurumu, İstanbul, Türkiye

² 7. Adli Tıp İhtisas Kurulu, Adli Tıp Kurumu, İstanbul, Türkiye,

³ Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Öz

Amaç: Cinsel istismar suçu söz konusu olduğunda, tarafların her ikisinin de 18 yaş altında ve yaş farkının az olduğu durumda 'mağdur-suça sürüklenen çocuk' kavramı ortaya çıkmaktadır. Son zamanlarda giderek artan bu vakalar nedeniyle bu konu daha çok gündeme gelmektedir. Bu çalışma ile mağdur-suça sürüklenen çocuk kavramını tanıtmak, farkındalığın artırılarak tıbbi ve hukuki yaklaşımların geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: 12-15 yaş aralığındaki çocuklar arasında gerçekleştiği tespit edilen cinsel istismar suçu iddiası ile gönderilen ve suça sürüklenen çocuklar hakkında rapor düzenlenmesi istenen 168 dosya retrospektif olarak incelenmiştir. Dosyalardaki vakaların ifadeleri, muayeneleri ve diğer tıbbi belgeleri incelenerek elde edilen kişisel, ailevi, sosyal, kültürel özellikler, kriminal öykü ve bunlarla ilişkili özellikleri belirten veriler değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen vakalarda sanığın %7,1'inin kız, %92,9'unun erkek olduğu, %8,9'unun başka bir adli olaya karıştığı, %4,8'inde madde kullanım öyküsü olduğu saptanmıştır. Vakaların %81,5'inde psikiyatrik bozukluğu olmadığı, %90,5'inde zeka düzeylerinin normal olduğu saptanmıştır. Vakaların %71,4'ünde mağdurların 12-15 yaş aralığında ve %56,5'inde erkek cinsiyetinde olduğu saptanmıştır. Cinsel istismarın %69'unun penetrasyon içerdiği, penetrasyonun %38,1'inin anal yolla gerçekleştiği ve bu eylemlerde karşı tarafın %59,8'inin erkek olduğu saptanmıştır. %51,2 vakada ise eylemin birden fazla kez tekrarlandığı anlaşılmıştır.

Sonuç: Cinsel eylem nedeniyle yargılanan suça sürüklenen çocuklar değerlendirme yapılırken mağdur-suça sürüklenen çocukları diğerlerinden ayıran demografik, tıbbi, psikolojik ve kriminolojik faktörler olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel istismar, Suça sürüklenen çocuk, Mağdur-suça sürüklenen çocuklar, Adli psikiyatri, Ceza sorumluluğu, Türk Ceza Kanunu

Abstract

Objective: In cases where both parties involved in a sexual act are under the age of 18 and the age gap is minimal, the concept of "victim-delinquent children" becomes relevant. This study aims to define this specific group, raise awareness of their unique legal status, and evaluate their sociodemographic, criminal, and forensic psychiatric characteristics.

Materials and Methods: The study retrospectively reviewed the forensic psychiatric files of 168 children aged between 12 and 15 years, who were referred to the Sixth Board of Specialization of the Council of Forensic Medicine in Turkey between January 1, 2016 and December 31, 2020 for alleged sexual offenses. Sociodemographic, criminal, and clinical variables were systematically analyzed.

Results: Among the children included in the study, 92.9% were male and 7.1% were female. School attendance was identified in 73% of cases, while 26% had dropped out. A history of substance use was absent in 95.2% of the children. No psychiatric disorder was found in 81.5% of the cases, and 90.5% had clinically normal intelligence. In 71.4% of cases, the counterpart (the other child engaged in the sexual act) was also between 12 and 15 years old, and 56.5% were male. Penetration was involved in 67.9% of the sexual acts, of which 38.1% occurred via the anal route. In 51.2% of cases, the act had occurred more than once.

Conclusion: Victim-delinquent children exhibit distinct sociodemographic, psychological, and clinical features compared to other juvenile offenders. Developing tailored medico-legal and judicial approaches for this group is essential for ensuring fair and effective legal evaluation.

Keywords: Sexual abuse, Juvenile offenders, Victim-delinquent children, Forensic psychiatry, Criminal responsibility, Turkish Penal Code

Nasıl Atıf Yapmalı: Baş G, Beskoc C, Kadak MT. Cinsel İstismar Mağduru Çocuklar Arasında Gerçekleşen Cinsel Eylemlerin Türk Ceza Kanunu'nun 31/2 Maddesi Kapsamında Adli Tıbbi ve Hukuki Açından Değerlendirmesi. Adli Tıp Dergisi 2025;39(2):(184-190) <https://doi.org/10.61970/adlitip.1444567>

Sorumlu Yazar: Gamze BAŞ, Adli Tıp Kurumu, Fevziçakmak mahallesi, Kımız sokak No: 1, 34196, İstanbul, Türkiye
E-mail: drgamzebas@hotmail.com

GİRİŞ

Cinsel istismar, rızası olmayan ya da rızası geçerli sayılmayan bireyin zorlama, tehdit, hile veya kandırma yoluyla maruz kaldığı her türlü cinsel davranış biçimi olarak tanımlanmaktadır (1,2). Yapılan araştırmalar, cinsel istismar suçu işleyen bireylerin önemli bir kısmının çocuk yaş grubunda yer aldığını göstermektedir. Özellikle suça sürüklenen çocukların %15-30'unun cinsel nitelikli suçlara karıştığı bildirilmektedir (3). "Cinsel istismar suçuna karışan çocuklar olarak tanımlanan bu grup" olarak adlandırılan bu grup, belirgin bir sosyodemografik profil sergilememekle birlikte; bozuk aile yapısı, istismar ve ihmal öyküsü, dürtü kontrol sorunları, madde kullanımı ve gelişimsel psikiyatrik bozukluklar gibi çeşitli risk faktörlerine sahiptir (4,5).

Türk Ceza Kanunu'nun 31. maddesinin 2. fıkrası, 12-15 yaş aralığındaki çocukların işledikleri fiillerin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yeteneklerine göre ceza sorumluluğunun bulunup bulunmayacağını düzenlemektedir. İlgili maddeye göre, bu yeteneklere sahip olmayan çocukların ceza sorumluluğu bulunmamakta; ancak bu durumdaki çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilmektedir. Fiilin ağır suç niteliğinde olması hâlinde ise ceza indirimli şekilde uygulanabilmektedir (Türk Ceza Kanunu, Madde 31/2, Kanun No: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004)

Özellikle cinsel suçlarda, her iki tarafın da çocuk yaş grubunda olması ve yaş farkının sınırlı olması durumunda "mağdur-suça sürüklenen çocuk" kavramı gündeme gelmektedir. Bu durumda, çocukluk dönemine özgü gelişimsel özellikler (örneğin dürtüsellik, cinselliğe ilişkin bilgi eksikliği, keşfetme davranışları) ve eylemlerde cebir, şiddet veya hile unsurlarının bulunmaması ceza sorumluluğunun tespiti sürecini karmaşıklatabilmektedir (6,7).

Bu bağlamda, mağdur-suça sürüklenen çocukların adli süreçte diğer suça sürüklenen çocuklardan ayrılması, değerlendirmelerinin hem tıbbi hem de hukuki olarak farklı ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, mağdur-suça sürüklenen çocuk kavramının açıklanması, bu gruba ait çocukların sosyodemografik, kriminal ve adli psikiyatrik özelliklerinin belirlenmesi ve bu özgün grubun mevcut ceza sorumluluğu çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Örneklem alanı: Bu çalışmanın örneklemi, 1 Ocak 2016 ile 31 Aralık 2020 tarihleri arasında Adli Tıp Kurumu 6. İhtisas Kurulu'na adli psikiyatrik değerlendirme amacıyla gönderilmiş, suç tarihinde 12-15 yaş aralığında olan ve cinsel suç isnadı bulunan çocuklar oluşturmaktadır. Ulusal Yargı Ağı Platformu (UYAP) üzerinden yürütülen taramada, "mağdur-suça sürüklenen çocuk" ve "cebir, tehdit, hile içermeyen" anahtar kelimeleri kullanılarak toplam 5586 mütalaa içerisinden iddianamede ya da üst yazıda suçun nevi cinsel eylem olan 760 dosya belirlenmiştir. Bunlardan 168'i, mağdur-suça sürüklenen çocuk tanımına uygunluk gösterdiği için çalışmaya dahil edilmiştir. Mağdur sürüklenen çocuk kavramı hukuken her 2 tarafında 12-15 yaş aralığında olduğu tüm suçlar için kullanılabilen bir kavramdır ve hakim ya da savcının takdiri ile adli belgelerde yerini almaktadır. Adli Tıp Kurumu 6. İhtisas Kurulu'nda ise hukuki tanımlamasından bağımsız olarak sadece cinsel suçla yargılananlar içerisinde küçük bir grup için mağdur- suça sürüklenen çocuk tanımı kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu tanım adli tıbbi olarak oluşturulmuştur. TCK 31/2 kapsamında yapılan değerlendirmelerde, çocukların fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama veya davranışlarını yönlendirme yetenekleri adli psikiyatrik inceleme sonucunda belirlenmiştir.

“Karşı taraf” olarak tanımlanan bireyler, cinsel eyleme maruz kalan ancak yaş ve durum itibarıyla mağdur kavramı ile sınırlandırılmayan, aynı eyleme karışan diğer çocuklardır.

Çalışmaya dahil edilme kriterleri: Suç tarihinde 12-15 yaş aralığında olmak, Cinsel eylem suçu isnadıyla adli psikiyatrik değerlendirmeye gönderilmiş olmak, Adli Tıp Kurumu 6. İhtisas Kurulu’na başvurmuş olmak şeklinde belirlenmiştir.

Çalışmadan dışlama kriterleri: Suç tarihinde 18 yaşından büyük olmak, Suçun cinsel olmayan nitelikte olması, TCK 32 kapsamında değerlendirilen (zihinsel yetersizliği orta-ağır düzeyde olan) çocuklar olarak belirlenmiştir.

Uygulama: Her bir vakanın dosyasında yer alan ifadeler, iddianameler, suçun tanımı, önceki tıbbi ve psikiyatrik belgeler, okul durumu ve sosyal inceleme raporları geriye dönük olarak taranmış ve değerlendirilmiştir. Zihinsel gelişim düzeyine ilişkin bilgiler, vakaların dosyalarında yer alan nöropsikolojik test raporlarından (örneğin WISC-R, Porteus Labirent Testi) elde edilmiştir.

Etik Onay: Tüm veriler anonimleştirilmiş dosya kayıtlarından elde edilmiş ve kişisel kimlik bilgileri çıkarılarak analiz edilmiştir. Bu çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. Adli Tıp Kurumu Bilimsel Kurulu’ndan 21/05/2020 tarih ve 21589509/2020/542 sayılı onay ile etik izin alınmıştır.

İstatistiksel Analiz: Verilerin analizi SPSS 23.0 (IBM, Armonk, NY) yazılımı kullanılarak yapılmıştır. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde (%), sürekli değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma ve minimum-maksimum değerleri ile tanımlanmıştır. Kategorik veriler arasındaki farklar ki-kare testi ile değerlendirilmiş olup $p < 0,05$ değeri istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen 168 çocuğun %92,9’u ($n=156$) erkek, %7,1’i ($n=12$) kızdır. Yaş ortalaması $13,3 \pm 1,0$ olarak hesaplanmıştır. Çocukların %32’si ($n=54$) 14, %28’i ($n=47$) 15 yaşındadır. Eğitim durumu incelendiğinde, çocukların %73’ünün ($n=123$) okula devam ettiği, %26’sının ($n=44$) ise okuldan ayrıldığı görülmüştür. Ayrılanların %1,8’i ($n=3$) ilkokulda, %10,7’si ($n=18$) ortaokulda ve %11,9’u ($n=20$) lisede eğitimi bırakmıştır. Ayrıca, çocukların %85,7’si ($n=144$) herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Çocuklardan %91,1’inin ($n=153$) başka bir adli dosya kaydı bulunmamaktadır. %4,8’inin ($n=8$) madde kullanım öyküsü vardır ve tümü erkektir. Çocuklardan %50’sinde ($n=84$) cinsel eylemin, karşı tarafın ihbarı ile ortaya çıktığı belirlenmiştir. Diğer ihbar kaynakları arasında tanık %13,7 ($n=23$), aile %9,5 ($n=16$), sağlık çalışanı %6 ($n=10$) ve mağdurun kendisi %2,4 ($n=4$) yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1: Ortaya çıkış şekli değişkeninin dağılımı

	n	%
Aile İhbarı	16	9.5
Bilinmiyor	4	2.4
Eğitim Veren İhbarı	27	16.1
Karşı Taraf İhbarı	84	50.0
Kendi İhbarı	4	2.4
Tanık İhbarı	23	13.7
Sağlık Çalışanı İhbarı	10	6.0

Adli Tıp 6. İhtisas Kurulu tarafından yapılan adli psikiyatrik değerlendirme sonucunda, çocukların %81,5’inde ($n=137$) herhangi bir psikiyatrik bozukluk saptanmamıştır. Psikiyatrik tanı alan 31 çocuğun %77,4’ünde ($n=24$) Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), %9,7’sinde ($n=3$) Depresif Uyum Bozukluğu, %6,5’inde ($n=2$) Davranım Bozukluğu, %3,2’sinde ($n=1$) Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve %3,2’sinde ($n=1$) Yeme Bozukluğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Tablo 2’de sunulan oranlar tüm örneklem ($n=168$)

üzerinden hesaplanmıştır; metinde belirtilen yüzdeler ise yalnızca psikiyatrik tanı alan çocuklar (n=31) temel alınarak verilmiştir.

Tablo 2. Psikiyatrik bozuklukların dağılımı

Psikiyatrik bozukluk	n	%
Depresif Uyum Bozukluğu	3	2
Travma Sonrası Stres Bozukluğu	1	1
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	24	14
Davranım Bozukluğu	2	1
Yeme Bozukluğu	1	1
Psikiyatrik Bozukluk Saptanmayan	137	82

Tablo 3. Vakaların ve karşı tarafın cinsiyetine göre dağılımı

Karşı Tarafın Cinsiyet	Erkek		Kadın	
	n	%	n	%
Vakanın Cinsiyeti	85	51	71	42
Erkek				
Kadın	11	6	1	1

Zihinsel gelişim düzeyine göre, çocukların %90,5'inde (n=152) zeka düzeyi klinik olarak normal, %4,2'sinde (n=7) sınır-normal, %4,2'sinde (n=7) sınır zeka kapasitesi, %1,2'sinde (n=2) ise sınır-hafif düzeyde zeka geriliği olarak rapor edilmiştir.

Cinsel eylemlerin gerçekleştiği karşı tarafın %71,4'ü (n=120) 12–15 yaş grubundadır ve bu grubun %56,5'i (n=68) erkektir. Tüm dosyalarda iddia edilen suçların %48'i (n=81) karşı cinsler, %52'si (n=87) ise aynı cinsiyet arasında gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Çocuklarda bildirilen cinsel eylemlerin %67,9'u (n=114) penetrasyon içermektedir. Bu eylemlerin %38,1'inde (n=43) penetrasyonun anal yolla gerçekleştiği belirlenmiştir (Tablo 4). Tablo 4'te penetrasyon içeren eylemler iki alt grupta sunulmuş olup, bazı olaylarda penetrasyon eylemine ek olarak temas içermeyen başka davranışlar da rapor edilmiştir. Bu nedenle “penetrasyon içeren eylem” (n=105) ve “penetrasyon içeren eylem ile

temas içermeyen diğer eylemler” (n=9) olmak üzere iki grup bir arada değerlendirilmiş ve toplam penetrasyon içeren eylem sayısı n=114 olarak hesaplanmıştır. Penetrasyon içeren eylemlerde karşı tarafın %59,8'i (n=68) erkektir. Cinsel eylemlerin %51,2'si (n=86) birden fazla kez tekrarlanmıştır (Tablo 5)

Tablo 4. Cinsel Eylemlerin Türlerine Göre Dağılımı

(Penetrasyon ve Diğer Davranışlar Ayrımıyla)		
Cinsel İstismar Tipi	n	%
Penetrasyon içeren eylem	105	62.5
Penetrasyon içeren eylem ile temas içermeyen diğer eylemler	9	5.4
Penetrasyon içermeyen eylem (sadece temas içeren eylem)	39	23.2
Penetrasyon içermeyen eylem ile Temas içermeyen diğer eylemler	5	3.0
Bilinmiyor	2	1.2

Tablo 5. Eylem sayısı değişkeninin dağılımı

	n	%
Yalnız bir kez	80	47.6
Birden fazla kez	86	51.2
Bilinmiyor	2	1.2

Çocukların %92,4'ünde (n=155) genital muayene yapılmamıştır. Muayenesi yapılan 13 çocuğun 5'inde cinsel istismarı destekleyici bulgulara rastlanmış olup 8 çocukta ise bulgu saptanmamıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Genital muayene sonuçlarının dağılımı

	n	%
Bulgu Saptanan	5	2,9
Bulgu saptanmayan	8	4,7
Muayene yapılmayan	155	92,4

TARTIŞMA

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve UNICEF verileri, son yıllarda çocuklara yönelik cinsel suçların bildirilen sayısında artış olduğunu göstermektedir. Bu durum, mevcut önlemlere rağmen toplumsal ve hukuki düzeyde çözüm

arayışının sürdüğünü ortaya koymaktadır. Cinsel istismarın çoğunlukla yetişkinler tarafında yapıldığı bildirilmektedir. Yine de ülkemizde ve batı ülkelerinde yapılan çalışmalarda cinsel suçluların %15-30'unun on sekiz yaş altında olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir (8,9).

Her ülke kendi çocuk cezai yaş sınırı belirlerken kendi ekonomik, kültürel, sosyal, siyasi, hukuki sistemleri göz önüne almaktadır. Bazı ülkeler cinsel suçlarda farklı bir uygulama geliştirmiştir. Örneğin İngiltere' de ceza sorumluluğu yaşı 10 iken, cinsel suçlarda mağdur yaşı 13 ün üzerinde ise karşılıklı rıza arayarak bunu suç davranışı kabul etmez. Almanya'da ise ceza sorumluluğu yaşı 14 iken cinsel suçlarda mağdurun yaşı 14 ün üzerinde ise yine rıza, karşılıklı güç dengesi gibi değerlendirmeler yapılarak önceliği rehabilitasyon olarak belirler (10). Ülkemizde ise ceza sorumluluğu yaşı 12 dir ve suçun neviinden bağımsız olarak belirlenmiştir (Türk Ceza Kanunu, Madde 31/1, Kanun No: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004) Bu çalışmada, mağdur-suça sürüklenen çocuklar kavramsal çerçevede ele alınarak, 12-15 yaş grubunda cinsel suç isnadıyla adli değerlendirmeye gönderilen çocukların sosyodemografik, kriminal ve klinik özellikleri incelenmiştir. Değerlendirme; Yargıtay kararlarında bozma nedeni olması sabit olduğu üzere tek hekim tarafından değil, Adli Tıp Uzmanı, Çocuk Ergen ve Ruh Sağlığı Uzmanı ve gerektiğinde başka branşlar eşliğinde Kurul olarak yapılmış, multidisipliner yaklaşım sergilenmiştir (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 30.05.2022 tarih, 2022/5033 karar sayılı karar). Bu özelliklerin, cinsel suçtan yargılanan suça sürüklenen çocuklardan farklılık oluşturduğu düşünülmektedir.

Vakaların büyük çoğunluğunu (%92,9) erkek çocuklar oluşturmuştur. Bu durum, literatürdeki benzer çalışmalarda bildirilen oranlarla paralellik göstermektedir (11,12). Seto ve Lalumière, erkek çocukların cinsel suçlara karışma oranının kızlara kıyasla daha yüksek olduğunu vurgulamıştır (3). Kız çocuklarının bu tür suçlara daha az

karıştığı veya bildirilme oranlarının daha düşük olduğu bilinmektedir (13).

Okula devam oranının %73 gibi yüksek bir seviyede olması dikkat çekicidir. Literatürde suça sürüklenen çocukların genellikle eğitim yaşamını bırakmış veya devamsızlık sorunu yaşayan bireyler olduğu bildirilmektedir (14). Bu bulgu, mağdur-suça sürüklenen çocukların eğitimle bağının diğer suça sürüklenen gruplardan daha güçlü olabileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle, bu grubun davranışsal motivasyonlarının daha farklı dinamiklere dayanabileceği öne sürülebilir.

Psikiyatrik değerlendirme sonuçlarına göre, %81,5'inde psikiyatrik bozukluk tespit edilmemiştir. Ancak tanı konulan çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) ilk sırada yer almaktadır. Kavoussi ve arkadaşları, benzer şekilde ergen cinsel suçlular arasında en yaygın tanının DEHB olduğunu bildirmiştir (15). Bu durum, dürtü kontrolü zayıflığının cinsel davranışlara etkisini desteklemektedir. Yine de çalışmamızdaki düşük oranlar, bu grubun çoğunlukla ruhsal hastalık tanısı taşımadığını göstermektedir.

Madde kullanım oranı %4,8 gibi oldukça düşük bulunmuştur. Oysa çeşitli araştırmalar, cinsel suç işlemiş çocukların %30–60 oranında madde veya alkol kullanım öyküsü olduğunu ortaya koymuştur (5). Bu fark, mağdur-suça sürüklenen çocukların klasik suç profili dışındaki bir yapıya sahip olabileceğini düşündürmektedir.

Zeka düzeyi açısından, çocukların %90,5'inde "klinik olarak normal" zeka düzeyi saptanmıştır. Bu oran da literatürle karşılaştırıldığında dikkat çekicidir. Çocuk cinsel suçluların yaklaşık %25'inin IQ düzeyinin 80'in altında olduğu, ancak bu farkın istatistiksel anlam taşımadığı bildirilmiştir (16).

Cinsel eylemlerin %67,9'unda penetrasyon bildirilmiş olmasına rağmen, genital muayene yalnızca %7,6

oranında yapılmıştır. Bu çelişki, adli yönlendirme sürecindeki eksiklikler ve sağlık kurumlarında bu tür durumların değerlendirilmesine yönelik protokol yetersizlikleriyle ilişkili olabilir. Ayrıca genital muayene ifadesinin anal muayeneyi kapsayıp kapsamadığı konusunda da uygulamada bir standardizasyon eksikliği olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle %38,1 oranla anal penetrasyonun öne çıkması, davranışların yalnızca merak veya oyun temelli değil, daha gelişmiş cinsel davranış örüntüleri içerdiğini göstermektedir. Bu bulgu, bazı çocuklarda davranışların gelişimsel merakın ötesine geçebileceğini düşündürmektedir. Hunter ve arkadaşları, penetrasyon içermeyen eylemlerin daha çok küçük yaş gruplarında görüldüğünü bildirmiştir (6).

Karşı tarafın %71,4'ünün 12–15 yaş arasında olması ve %56,5'inin erkek olması, mağdur kavramının klasik tanımını zorlaştırmakta ve bu çocukların hem mağdur hem fail olarak değerlendirilmesini gündeme getirmektedir. Bu durum, özellikle Türk Ceza Kanunu'nun 31/2 maddesi kapsamında ceza sorumluluğunun değerlendirilmesini karmaşık hale getirmektedir.

Çalışmamızda eylemin %51,2'sinde birden fazla kez tekrarlandığı gözlenmiştir. Bu bulgu, davranışın izole bir olay değil, tekrarlayan bir örüntü olabileceğine işaret etmektedir. İspanya'da yapılan bir çalışmada çocuk cinsel istismarcıların %53'ünün sadece bir kez eylemde bulunduğu, %31'inin ise birden fazla kez eylemi tekrar ettiği bildirilmektedir (17).

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada yalnızca adli tıbbi değerlendirme amacıyla kuruma yönlendirilmiş çocukların dosyaları incelenmiştir. Ancak benzer davranışlar göstermelerine rağmen adli sürece hiç yansımamış ya da kuruma yönlendirilmemiş çocuklar bu çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu durum, elde edilen bulguların çocuk nüfusunun tamamına

genellenmesini sınırlamaktadır.

Çalışma kapsamında, çocukların eylemlere yönelik öznel deneyimlerine (duygusal yönlendirme, flört, rıza veya zorlama algısı gibi) dair doğrudan veri elde edilememiştir. Bu durum, davranışların bağlamını anlama ve yorumlamada eksiklik yaratmaktadır.

Ayrıca çocukların aile yapısı, travma geçmişi, çevresel stresörler gibi sosyal bağlamsal etkenler sistematik olarak değerlendirilememiştir. Bu eksiklik, davranışların nedenlerini anlamada potansiyel sınırlamalar doğurmuştur.

Sosyal İnceleme Raporları (SİR), yasal olarak zorunlu olmasına rağmen, çocukların bir kısmında bu raporlar bulunmamakta veya yeterli standartta hazırlanmamaktadır. Bu durum, çocukların sosyal çevresine dair değerlendirmelerin bütüncül yapılmasını engellemektedir. Yargıtay kararlarında da SİR'nin gerekliliği açıkça vurgulanmıştır (Yargıtay 2. Ceza Dairesi, 24.05.2017 tarih, 2017/2941 Esas – 2017/5996 Karar).

Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastaneleri çocuk ve ergenlerin TCK 74. Madde uyarınca gözlem altına alınma, TCK 57/1. Madde uyarınca güvenlik tedbiri ve ÇKK 16/5. Madde uyarınca sağlık tedbiri amacıyla yatırıldığı, koruma, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin yürütüldüğü, ceza sorumluluğuna ilişkin raporları düzenlenen güvenlik seviyesi artırılmış hastanelerdir (18). Vakalarımızda bu hastanelerin değerlendirmesinin bulunmaması daha bütüncül bir değerlendirme yapılmasını engellemektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada, yaşları 12–15 arasında değişen ve Türk Ceza Kanunu'nun 31/2. maddesi kapsamında değerlendirilen çocuklar arasında gerçekleşen cinsel eylemler incelenmiştir. Elde edilen veriler, bu çocuk grubunun klasik anlamda suça sürüklenen çocuklardan farklı özellikler taşıdığını ortaya koymaktadır. Özellikle erkek oranının %92,9 gibi yüksek bir düzeyde olması,

madde kullanım oranının yalnızca %4,8 ile sınırlı kalması ve okula devam oranının %73 olması bu farklı yapının başlıca göstergeleri arasında sayılabilir.

Cinsel eylemlerin büyük kısmının (%67,9) penetrasyon içermesi, davranışların sıradan bir merak ya da oyun çerçevesinde değerlendirilemeyeceğini göstermektedir. Ancak genital muayene yalnızca %7,6 oranında gerçekleştirilmiştir. Bu durum, çocukların yalnızca fail değil aynı zamanda mağdur olabilecekleri olasılığının adli değerlendirmelerde yeterince dikkate alınmadığını göstermekte ve yönlendirme protokollerinin bu doğrultuda güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bu çocukların değerlendirilmesi sırasında, sadece cezai sorumluluk değil; psikiyatrik durum, sosyal çevre, duygusal gelişim ve istismar öyküsü gibi çok boyutlu faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, adli tıp, çocuk ve ergen ruh sağlığı, sosyal hizmet ve hukuk alanlarının iş birliğiyle oluşturulacak multidisipliner değerlendirme modelleri önerilmektedir.

Ayrıca, çocukların eyleme dair öznel deneyimlerini (örneğin rıza, flört, yönlendirme ya da zorlama algısı gibi) sistematik olarak değerlendirebilecek yapısal ölçme araçlarının eksikliği dikkat çekicidir. Gelecekteki araştırmalarda bu eksikliği gidermek amacıyla, söz konusu deneyimlere odaklanan ölçeklerin geliştirilmesi ve kullanılması önem arz etmektedir.

Bildirimler

Çıkar çatışması

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal destek

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir malî destek kullanımı bildirmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Pereda N, Guilera G, Forns M, Gómez-Benito J. The prevalence of child sexual abuse in community and student samples: a meta-analysis. *Clin Psychol Rev.* 2009;29(4):328–38.
2. Barth J, Bermetz L, Heim E, Trelle S, Tonia T. The current prevalence of child sexual abuse worldwide: a systematic review and meta-analysis. *Int J Public Health.* 2013;58(3):469–83.
3. Seto MC, Lalumière ML. What is so special about male adolescent sexual offending? A review and test of explanations through meta-analysis. *Psychol Bull.* 2010;136(4):526–75.
4. Ryan EP. Juvenile sex offenders. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am.* 2016;25(1):81–97.
5. Teplin LA, Abram KM, McClelland GM, Dulcan MK, Mericle AA. Psychiatric disorders in youth in juvenile detention. *Arch Gen Psychiatry.* 2002 Dec;59(12):1133–43.
6. Hunter JA, Figueredo AJ, Malamuth NM, Becker JV. Juvenile sex offenders: Toward the development of a typology. *Sex Abuse.* 2003;15(1):27–48.
7. Gretton HM, McBride M, Hare RD, O'Shaughnessy R, Kumka G. Psychopathy and recidivism in adolescent sex offenders. *Crim Justice Behav.* 2001;28(4):427–49.
8. Dirlik M, Özkök MS, Katkıcı U, Erel Ö. Aydın'da cinsel suç ve suçluların profili. *Adli Tıp Bülteni.* 2002;7(3):97–104.
9. Velotti P, Garofalo C, Callea A, Bucks RS, Robertson T, Daffern M. Exploring anger among offenders: The role of emotion dysregulation and alexithymia. *Psychiatry Psychol Law.* 2016;24(1):128–38.
10. Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları Beijing http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uakararlar/cocukadaletsistemininuygulanmasi.pdf
11. Hutton L, Whyte B. Children and young people with harmful sexual behaviours: First analysis of data from a Scottish sample. *J Sex Aggress.* 2006;12(2):115–25.
12. Wijk AV, Vermeiren R, Loeber R, Kerkhoffs H, Doreleijers T, Bullens R. Juvenile sex offenders compared to non-sex offenders: A review of the literature 1995–2005. *Trauma Violence Abuse.* 2006;7(4):227–43.
13. Colleen M, Lillard C, Cooper-Lehki DO, Kessler RL, Dyer KE. Differences in psychosexual development among child, peer, and mixed juvenile sex offenders. *J Forensic Sci.* 2020;65(2):526–34.
14. Erbay A, Gülüm Z. Risk factors for recidivism in juvenile offenders. *Bull Leg Med.* 2018;23(3):162–8.
15. Beaudry G, Yu R, Långström N, Fazel S. An updated systematic review and meta regression analysis: mental disorders among adolescents in juvenile detention and correctional facilities. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry.* 2021;60(1):46–60.
16. Latvala A, Tideman M, Sondenaa E, Larsson H, Butwicki A, Fazel S, Lichtenstein P. Association of intellectual disability with violent and sexual crime and victimization: a population-based cohort study. *Psychol Med.* 2022 Mar 3;53(9):3817–25.
17. Siria S, Echeburúa E, Pedro JA. Characteristics and risk factors in juvenile sexual offenders. *Psicothema.* 2020;32(3):314–21.
18. Bozduman Çelebi S, İnal Ulutaş G, Kamış B, Güneş S, Koçak E, Altun Varmış D, Kılıç Y, Çoban N, İnce N, Berker M, Erol Tanrikulu E, Özlük HK, Şefik P. Yüksek güvenlikli adli psikiyatri hastanesi ergen birimine yatışı yapılan suça sürüklenen çocukların adli psikiyatrik değerlendirmeleri ve rapor sonuçları: beş yıllık retrospektif dosya taraması. *Adli Tıp Derg.* 2025;39(1):17–28.